



**Крістіна
ДЕРЕВ'ЯНКО**
викладач кафедри
адміністративного
права і процесу
Дніпровського
державного
університету
внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)



**Міндаугас
БАРАНАУСКАС**
начальник відділу
поліцейської
діяльності
Литовської Школи
поліції,
(м. Каунас, Литва)

<https://orcid.org/0009-0009-6081-0084>

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ УКРАЇНОЮ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ У ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Використання безпілотних систем сьогодні набуває все більшого поширення. Наземні, водні та літальні безпілотні апарати стають звичайним явищем у багатьох сферах суспільного життя та напрямках суспільної діяльності, від моніторингу території та зрошування земель – до бойового застосування для знищення живої сили і техніки супротивника.

Очевидно, сучасна поліцейська діяльність не може залишатися осторонь сучасних трендів та має розвиватися з урахуванням розвитку ІТ-технологій, зокрема робототехніки й можливостей штучного інтелекту.

У дослідженні ми зупинимось на закордонному досвіді використання безпілотних систем у діяльності поліції та проаналізуємо перспективи запозичення такого досвіду Україною.

Треба розпочати з того, що найбільшого поширення сьогодні набули безпілотні літальні апарати (далі – БПЛА). Використання роботизованих комплексів у роботі органів та підрозділів поліції розпочалося із середини 2000-х років. Зважаючи на це, а також беручи до уваги функціональне призначення та технічні можливості, якими наділені безпілотні авіаційні комплекси, під терміном «поліцейський дрон» прийнято розуміти безпілотний літальний апарат, що використовується органами та підрозділами поліції для виконання та вирішення покладених на них завдань. Одними з перших, хто почав застосовувати БПЛА в правоохоронній діяльності, були поліцейські США. Американським органам правопорядку належить й першість щодо використання БПЛА, оснащеного електрошокером з метою арешту переслідуваного злочинця [1, с. 55–56].

І. В. Єфімова та О. Г. Розгон вказують на позитивні закордонні практики використання БПЛА у поліцейській діяльності та переваги такого використання: по-перше, БПЛА забезпечують правоохоронців можливістю оперативного реагування на події завдяки швидкому збору інформації з повітря. Це дозволяє знизити ризики для життя поліцейських, які можуть виконувати свої завдання на відстані, зменшуючи необхідність фізичної присутності у небезпечних зонах. По-друге, використання БПЛА є економічно вигідним. Витрати на експлуатацію та обслуговування безпілотників значно менші порівняно з використанням традиційних засобів, таких як гелікоптери. По-третє, БПЛА здатні функціонувати в умовах, недоступних для інших засобів, наприклад, в тісних міських умовах або у важкодоступних природних ландшафтах [2, с. 408].

Зі свого боку, А. В. Мовчан та А. М. Мовчан, проаналізувавши закордонний досвід використання БПЛА у правоохоронній діяльності, зазначили про те, що ізраїльська компанія Laser Detect Systems (LDS) продемонструвала перший у світі БПЛА SpectroDrone, оснащений датчиками для пошуку вибухових речовин і вибухових пристроїв з безпечної відстані, який використовує лазерну систему виявлення вибухових та інших небезпечних матеріалів у газах, рідинах, порошках із відстані до трьох кілометрів. Передбачається застосовувати БПЛА SpectroDrone для пошуку баз і складів терористів, а також для виявлення мін і фугасів у зонах локальних конфліктів. Нині ж для цього використовують системи виявлення вибухових речовин, які встановлені на транспортних засобах, або переносні комплекти та службових собак [3, с. 107].

Поширеною є практика використання БПЛА у поліції Фінляндії. Вона використовує БПЛА у всіх складових поліцейської діяльності разом із більш традиційними засобами та технологіями. Основною метою використання БПЛА є підтримка та заміна фізичної праці, адже такі системи підвищують продуктивність і якість роботи поліції та покращують

безпекову складову. Кожне відділення поліції має безпілотні літальні апарати та достатню кількість поліцейських, що мають навички їх використання. Станом на сьогодні у поліції Фінляндії функціонує понад 600 операторів БПЛА. Останнім часом БПЛА все частіше використовуються у різних пошукових завданнях, документування (наприклад, фотографування місця події), огляду місцевості тощо [4].

На сайті американської компанії Inspired Flight Technologies наведено список із семи найпопулярніших видів використання БПЛА правоохоронними органами. Зупинимось на них детальніше:

- 1) організація дорожнього руху та реконструкція аварій;
- 2) рятувальні пошуково-рятувальні операції;
- 3) приховане спостереження та збір тактичної розвідувальної інформації;
- 4) детальне документування місця правопорушення;
- 5) ефективне управління натовпом і публічна безпека;
- 6) збереження навколишнього середовища та захист дикої природи;
- 7) реагування на надзвичайні події та оцінка збитків [5].

Отже, завдяки розумному використанню БПЛА у вищенаведених складових правоохоронної діяльності суб'єкти владних повноважень поліпшують ефективність своєї діяльності, забезпечують краще обслуговування та захист громад на території обслуговування.

Аналізуючи перспективи запозичення Україною передового закордонного досвіду використання БПЛА поліцейськими структурами, треба зазначити, що у повоєнний період цілком слушною виглядає можливість переоснащення частини БПЛА, що виконують завдання у сфері оборони для використання у правоохоронній діяльності. Тут йдеться про використання потужностей розвідувальних БПЛА для моніторингу дотримання режиму державного кордону, повітряного супроводження масових заходів або прихованого спостереження в межах оперативно-розвідувальної діяльності. БПЛА, оснащені вибухівкою чи вогнепальною зброєю, можуть бути переобладнані та застосовуватись для маркування транспортних засобів або самих правопорушників, які намагаються переховуватись чи залишити місце події.

Отже, спектр використання БПЛА в поліцейській діяльності сьогодні є доволі широким. Розвиток можливостей безпілотних систем неодмінно приведе до виникнення нових форм їхнього застосування у правоохоронній діяльності. Для України позитивний закордонний досвід може бути корисним у повоєнний період, коли частина сил безпілотних систем може бути передана для забезпечення потреб правоохоронної діяльності.

1. Саковський А. А., Науменко С. М., Кравченко С. І., Єфіменко І. М. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів органами та підрозділами поліції : метод. рек. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 72 с.

2. Єфімова І. В., Розгон О. Г. Використання безпілотних літальних апаратів у оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 407–410. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/98>.

3. Мовчан А. В., Мовчан М. А. Використання безпілотних літальних апаратів у діяльності правоохоронних органів. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 3 (9). С. 104–110. DOI <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2020-3-104-110>.

4. Unmanned aerial vehicles. Police of Finland. 2025. URL: <https://poliisi.fi/en/unmanned-aerial-vehicles>.

5. Exploring the World of Police & Law Enforcement Drones: Applications Unveiled. Inspired Flight Technologies. URL: <https://www.inspiredflight.com/news/police-law-enforcement-drones.php>.